

Informacije
za strance

—
Dobrodošli
u kanton Schwyz!
—

Gde se šta nalazi?

Rezime	5
Predgovor	7
Vaša opština stanovanja, kanton Schwyz i Švajcarska	8
Pregled kantona Schwyz	9
Osnovne vrednosti	10
Regulacija boravka	11
Stanovanje	13
Jezik i zajednički život	14
Hitni slučajevi	15
Zdravlje	16
Venčanje, rođenje i smrt	17
Deca	18
Škole i obrazovanje	19
Posao	21
Porezi	23
Socijalna sigurnost	24
Religija	26
Kultura i zabava	27
Mobilnost	28
Korisne adrese	29
Pravne napomene	30

Dobrodošli u Vašu opštinu i u kanton Schwyz!

Pripadnost

- Vaše učešće u životu opštine je poželjno.
- Sudelovanje u udruženjima pomaže prilikom integracije.
- Učenje nemačkog jezika olakšava život.
- Uz razumevanje švajcarskog niemačkos, lakše se ostvaruju kontakti.

Sve informacije možete dobiti u Opštinskoj upravi!

Osnovne vrednosti našeg društva

- Poštovanje ljudskog dostojanstva
- Ravnopravnost žena i muškaraca
- Sloboda veroispovesti
- Poštovanje pravne države
- Demokratski putevi donošenja odluka

Više o osnovnim vrednostima možete pronaći u državnom Ustavu!

Vaša prava i obaveze

- Vaše je pravo da Vam se obezbede prava osobnosti.

Vaše glavne obaveze su:

- sopstvena odgovornost
- obaveza prijavljivanja, obaveza plaćanja poreza i osiguranja, obaveza školovan-ja dece
- poštovanje osnovnih vrednosti društva

Raspitajte se kod nadležnih institucija!

Podržaćemo Vas prilikom integracije

- Informacije o lokalnim mogućnostima integracije i kursevima nemačkog jezika mogu se dobiti u opštinskoj upravi.
- Saveti vezani za integraciona pitanja mogu se dobiti u savetovalištu KomIn.

Pogledajte našu informacionu mapu!

Predgovor

Dobrodošli u kanton Schwyz!

Za mesto prebivališta izabrali ste kanton Schwyz. Nadamo se da ćete se uskoro osećati kao kod kuće. Sledeće informacije služe da Vam pomognu da se bolje snađete u Kantonu.

Kanton Schwyz se odlikuje lepim mestima za stanovanje, dobrim obrazovnim sistemom, efikasnom saobraćajnom infrastrukturom kao i očuvanom životnom sredinom uz visoku vrednost oporavka.

Ali, odlučujuće za visok kvalitet života je skladan zajednički život svih stanovnika.

Sklapajte poznanstva u susedstvu, u opštini ili udruženjima jer je Vaše učešće u društvenom životu poželjno! Naučite brzo nemački i pokušajte da razumete švajcarski dijalekt. To će Vam znatno olakšati kontakt sa ostalim stanovništvom!

Značajne društvene vrednosti našeg zajedničkog života su poštovanje ljudskog dostojanstva, ravnopravnost muškaraca i žena, poštovanje pravne države i demokratski putevi donošenja odluka. Od Vas očekujemo da poštujete ove osnovne vrednosti.

Dobar zajednički život može da se ostvari samo kada svi u jednakoj meri poštuju svoja prava i obaveze. Vaša prava, između ostalih, su zaštita privatne sfere, pravo na pomoć u kritičnim situacijama, sloboda veroispovesti i sloboda mišljenja. Iz ovih prava proizilaze obaveze svih nas. Lične slobode ne smeju da se zloupotrebe za ograničavanje slobode drugima. Svi moraju da učestvuju u funkcionisanju države, tako što će poštovati zakone i pravila i plaćati poreze.

Nemojte se ustručavati da se obratite nadležnim institucijama ukoliko imate pitanja. Svakako se prvo obratite opštinskoj upravi. Kompetentni centri za integracije KomIn u Goldau i Pfäffikonu, stoje Vam na raspolaganju sa informacijama i savetima na Vašem putu ka integraciji.

Kurt Zibung
Regierungsrat

Upoznajte kanton Schwyz! Biće nam zadovoljstvo da Vam pomognemo u tome!

Upravitelj nacionalne privrede

Kurt Zibung, Regierungsrat

Vaša opština stanovanja, kanton Schwyz i Švajcarska

Švajcarska se sastoji od 26 kantona. Švajcarska se često naziva i Bund (savez) ili Eidgenossenschaft (konfederacija).

Kanton Schwyz obuhvata 6 okruga i 30 opština. Savez, kantoni, okruzi i opštine imaju različite nadležnosti.

Koje su nadležnosti opštine?

Opštinska uprava je svakako prvo mesto na kom možete potražiti odgovore na svoja pitanja i probleme.

Nadležnosti opštine su, na primer:

- Registracija svih stanovnika
- Unapređivanje integracije stranih državljana
- Organizacija školovanja na primarnom nivou
- Obezbeđivanje socijalne pomoći za svoje stanovnike
- Obezbeđivanje infrastrukture, kao što je snabdevanje vodom i odlaganje smeća.

Ukoliko su Vam potrebne bliže informacije, ugovorite termin sa nadležnom službom. Po potrebi, povedite sa sobom prevodioca (pogledati „Korisne adrese“).

Koje su nadležnosti okruga?

Okruzi su, pre svega, nadležni za školsko obrazovanje na sekundarnom nivou (više škole) i sudstvo. Okruzi Gersau, Küssnacht i Einsiedeln preuzimaju istovremeno i nadležnosti jedne opštine.

Koje su nadležnosti kantona?

Kanton preuzima nadležnosti koje se tiču svih opština, kao što su na primer zdravstvo (bolnice) ili policija.

Kanton saraduje sa drugim kantonima i savezom. Zadatak kantona je da obezbedi poštovanje i izvršenje svih saveznih zakona.

Koje su nadležnosti saveza?

Švajcarska se razvila, korak po korak, pripajanjem različitih kantona. U sadašnjem obliku, Savezna država postoji od 1848. godine.

Savez preuzima nadležnosti koje se regulišu jednoobrazno na nivou cele Švajcarske. To se na primer odnosi na spoljnu politiku ili regulaciju boravka stranaca u Švajcarskoj.

Ko donosi državne odluke?

Građani Švajcarske imaju široka demokratska prava. Ne samo što biraju parlamente i vlade, već se redovno, glasanjem, izjašnjavaju o važnim državnim pitanjima.

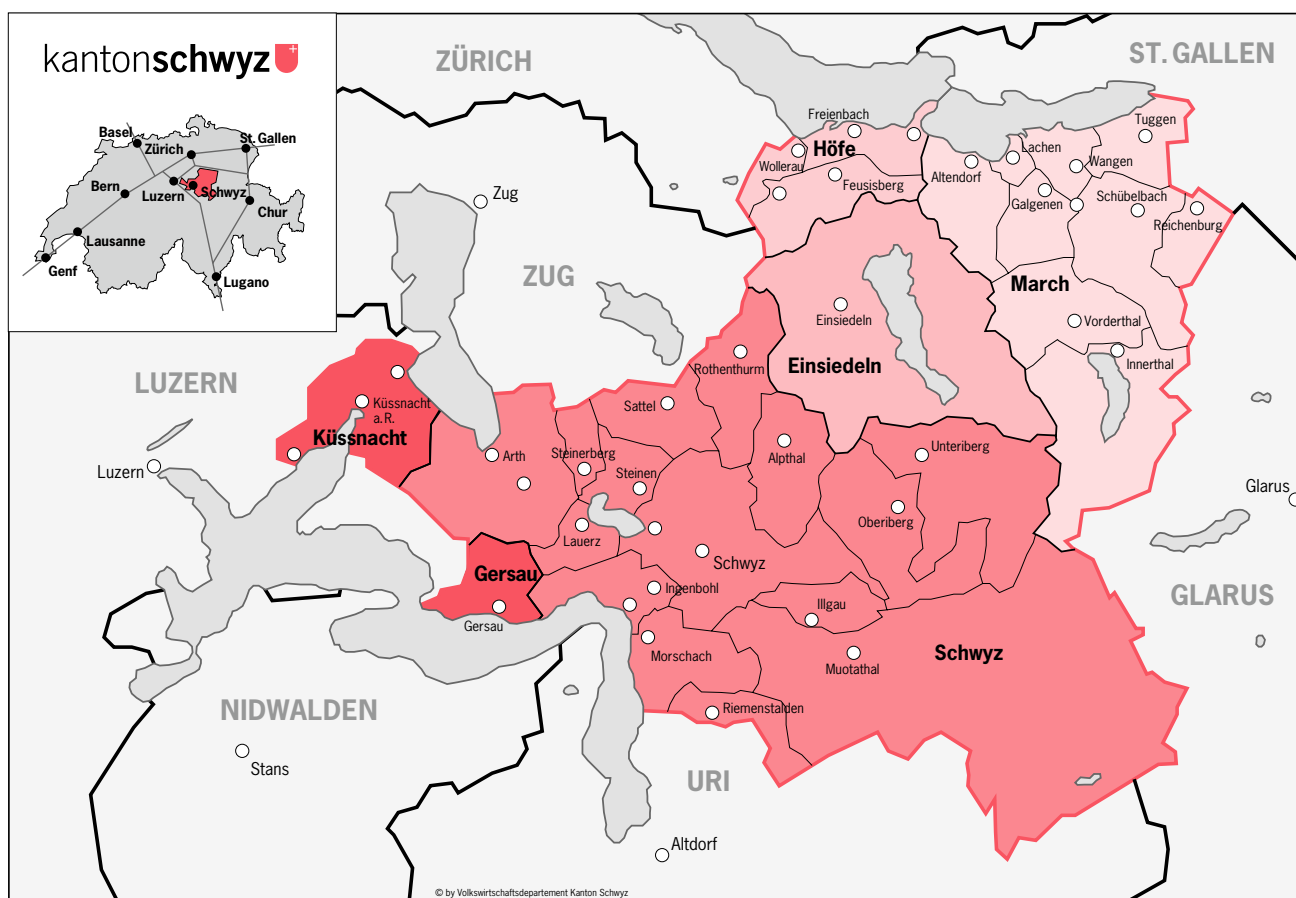
Pregled kantona Schwyz

Broj stanovnika (do kraja 2008.): 143 605

Površina: 908,2 km²

Godina pristupa Konfederaciji: 1291.

Glavni grad: Schwyz

- = Innerschwyz
- = Auserschwyz
- = kantona
- = okruga
- = opštine

Osnovne vrednosti

Osnovni zakon Švajcarske je savezni ustav. Saveznim ustavom su definisana osnovna prava i osnovna pravila za zajednički život i odnos prema državi. Savezni ustav dodeljuje nadležnosti i zadatke između saveza i kantona. Savezni ustav važi za celu Švajcarsku. Svaki kanton dodatno ima svoj, kantonalni ustav.

Koja su najvažnija prava i obaveze?

U kantonu Schwyz se vodi računa da se obezbedi sloboda svakog pojedinca, ali i da se svaki pojedinac pridržava pravila o zajedničkom životu. Preduslov za to je da svi prihvataju i poštuju iste osnovne vrednosti u zajedničkom životu.

Značajne osnovne vrednosti su:

- Dostojanstvo čoveka mora da se poštuje i štiti.
- Svi ljudi su isti pred zakonom.
- Muškarci i žene su ravnopravni.
- Sloboda pojedinca ograničena je slobodom drugog pojedinca.
- Državni zakoni i pravila moraju da se poštuju.

Osim toga, ko živi u Švajcarskoj mora da ispunjava sledeće obaveze:

- Svi moraju da učestvuju u troškovima funkcionisanja državnih institucija i da plaćaju poreze.
- Zaključivanje ugovora za zdravstveno osiguranje je obavezno (pogledati „Socijalno osiguranje“ i „Zdravlje“).
- Zaposleni moraju da uplaćuju socijalne doprinose (pogledati „Posao“ i „Socijalno osiguranje“).
- Za decu je školovanje obavezno. Roditelji treba da sarađuju sa nastavnim osobljem (pogledati „Školsko obrazovanje“).

Šta Švajcarska očekuje od doseljenika?

Švajcarska očekuje da se interesujete za društvene probleme i uslove života i da se njima bavite. Postoji mnogo mogućnosti za to:

- Razgovori sa susedima
- Članstvo u nekom udruženju
- Učešće u organizovanim događajima
- Učešće u poštovanju običaja
- Dobrovoljan rad u kulturnoj, sportskoj ili socijalnoj oblasti.

Sve osobe sa stranog govornog područja bi trebale da nauče jezik mesta u kojem žive. Kanton Schwyz od Vas očekuje da naučite nemački jezik.

Regulisanje boravka

Kako je regulisan moj boravak po dolasku?

Sve osobe koje dođu u Švajcarsku, prvo dobijaju vremenski ograničenu boravišnu dozvolu.

One osobe koje žele da se nastane u Švajcarskoj, obavezne su da se prijave u opštini u roku od 14 dana, ali najkasnije po stupanju na posao.

Svaka promena adrese (i u okviru iste opštine) kao i iseljavanje moraju da se prijave prijavnom uredu svoje opštine (Einwohneramt).

Najkasnije dve nedelje po isteku boravišne dozvole, potrebno je podneti zahtev za njen produžetak.

Da li moram da nosim sa sobom identifikacioni dokument za strance?

Ne postoji obaveza nošenja identifikacionog dokumenta za strance. Na zahtev, ovaj identifikacioni lični dokument mora da se pokaže svim organima vlasti, na primer, policiji, ali po potrebi i poslodavcu.

Koji značaj ima odobrenje za nastanjivanje?

Odobrenje za nastanjivanje je vremenski neograničeno. Osobe koje poseduju ovo odobrenje mogu da biraju poslodavca po slobodnom izboru. Više nemaju obavezu plaćanja poreza na prirodne izvore, već moraju da predaju poresku deklaraciju.

Odobrenje za nastanjivanje prestaje da važi odjavljivanjem ili nakon šest meseci boravka u inostranstvu, ukoliko migracionom odeljenju nije podnet zahtev za održavanje.

Kako mogu da dobijem švajcarsko građansko pravo?

Informacije o uslovima dobijanja švajcarskog građanskog prava možete dobiti u opštinskoj upravi.

Šta treba da radim ukoliko želim da pozovem svoje rođake u goste?

Za ulazak u Švajcarsku, stranim državljanima je neophodan važeći i od strane Švajcarske priznat pasoš.

Pripadnici zemalja koje su u viznom režimu, u obavezi su da podnesu zahtev za dobijanje vize. Domaćini su u obavezi da preuzmu sve troškove koji mogu da nastanu usled boravka stranog državljanina u Švajcarskoj. Usled toga je neophodno zaključiti putno osiguranje koje pokriva minimalno Fr. 50 000.– troškova.

I prilikom posete rođaka iz zemalja koje nisu u viznom režimu, domaćinima se preporučuje da se informišu o mogućnostima osiguranja.

Osobe koje ne nameravaju da se zaposle, ne moraju da podnose zahtev za boravišnu vizu ukoliko se u Švajcarskoj zadržavaju manje od tri meseca. Boravak može da traje ukupno tri meseca u okviru šest meseci. Osobe u viznom režimu moraju da se pridržavaju dozvoljenog roka boravka.

Regulacija za pripadnike zemalja EU / EFTA

Da li moja porodica takođe sme da se doseli?

Članovi Vaše porodice mogu da se dosele u Švajcarsku, bez obzira na Vašu državnu pripadnost, ukoliko raspolazete odgovarajućim stambenim prostorom.

Za članove porodice smatraju se supružnici, deca ili unuci mlađi od 21 godinu ili im je obezbeđeno izdržavanje, roditelji i njihovi roditelji (babe i dede) ukoliko im je obezbeđeno izdržavanje. Studenti mogu da dovedu samo supružnike i decu za čije su izdržavanje odgovorni.

Da li smem da menjam radno mesto i mesto boravka?

Radno mesto i mesto boravka možete da birate po slobodnoj volji.

Kada dobijam odobrenje za nastanjivanje?

Građani 15 starih zemlja članica EU ili EFTA dobiju odobrenje za nastanjivanje po isteku pet godina regularnog i neprekidnog boravka.

Regulacija za pripadnike država koje nisu članice EU / EFTA

Da li moja porodica može da se doseli?

Članovi Vaše porodice, supružnici i neudata/neoženjena deca mlađa od 18 godina, mogu da se dosele ukoliko ćete živeti zajedno kao porodica i ukoliko imate odgovarajući stambeni prostor i ne koristite usluge socijalne pomoći. Pravo na doseljavanje porodice mora da se iskoristi u roku od pet godina. Deca starosti preko dvanaest godina moraju da se dosele u roku od dvanaest meseci. Supružnici, mladi i mala deca iz određenih država moraju da se pojave lično u inostranom predstavništvu i prođu kroz regularan postupak za dobijanje vize.

Da li mogu da menjam radno mesto i mesto prebivališta?

Promena radnog mesta mora da se odobri od strane migracionog odeljenja u mestu sedišta preduzeća.

Pre preseljenja u drugi kanton, potrebno je razjasniti da li će novi kanton dati svoje odobrenje.

Kada dobijam odobrenje za nastanjivanje?

Pripadnici zemalja koje nisu članice EU / EFTA mogu da dobiju odobrenje za nastanjivanje nakon deset godina regularnog i neprekidnog boravka. Za građane SAD-a kao i državljane nekih drugih zemalja, pod određenim uslovima može da se dobije odobrenje po isteku pet godina boravka. Pravo na obaveznu dodelu odobrenja ne postoji.

Stanovanje

Kako se stanuje u Švajcarskoj?

Većina stanovnika Švajcarske stanuje u iznajmljenim stanovima. Ponude stanova za iznajmljivanje uglavnom možete pronaći u regionalnim novinama i na internetu.

Pre useljenja u stan potpisuje se ugovor o zakupu stana. U većini slučajeva potrebo je uplatiti depozit za stanarinu na račun banke sa kojeg novac ne može da se diže.

Ukoliko želite da otkazete ugovor o zakupu stana, potrebno je da se pridržavate otkaznog roka navedenog u ugovoru. Postoji mogućnost da se ugovor otkáže pre isteka ovog roka ukoliko se pronađe novi stanar koji će nastaviti sa plaćanjem zakupa stana.

Kod sporova sa stanodavcem za vreme trajanja ugovora o zakupu ili kod otkaza istog, može da pomogne kancelarija za sporazumno poravnanje. Za savet možete da pitate i švajcarsko udruženje zakupaca, uz neznatnu naknadu takse.

Da li svi imaju pravo na kupovinu stana?

Ista prava prilikom kupovine stana u Švajcarskoj kao Švajcarke i Švajcarci imaju samo državljani zemalja članica EU / EFTA sa mestom prebivališta u Švajcarskoj.

Koji su dodatni troškovi?

Telefonski priključak može da se zahteva od odgovarajućeg preduzeća za telekomunikacije.

Dodatno se plaćaju i troškovi za struju, grejanje i priključak za kablovsku televiziju. Ponekad neke od ovih troškova stanodavac uračunava u stanarinu.

Svako domaćinstvo koje poseduje radio ili televizijski prijemnik, mora da plati odgovarajuću taksu.

Gde se baca smeće?

Informacije o mogućnostima odlaganja smeća mogu se pronaći na informativnom listu Vaše opštine.

Ponuda stanova: www.homegate.ch
www.immoscout24.ch

Info-stanovanje (na 11 jezika): www.bwo.admin.ch > [Dokumentation](#) > [Publikationen](#) > [Infoblatt Wohnen](#)

Kancelarija za poravnanje: www.sz.ch/miete

Kupovina stanova: www.sz.ch/lexkoller

TV i radio prijem: www.billag.ch

Jezik i zajednički život

Gde mogu da naučim nemački?

Da biste se upoznali sa susedima, da biste razumeli, da biste mogli da se informišete o Vašem kantonu, šta Vaša deca uče u školi i razgovarate sa nastavnim osobljem, da biste sebi olakšali kontakt sa institucijama, najkraće rečeno, da biste se prijatno osećali u kantonu Schwyz, potrebno je da razumete i govorite nemački jezik.

Informacije o mogućnostima učenja nemačkog jezika možete dobiti u opštinskoj upravi. Ukoliko Vam je potrebna podrška u traženju odgovarajuće ponude, obratite se kompetentnom centru za integracije KomIn (telefon 055 410 28 55).

Da li moram da naučim švajcarski dijalekt?

Švajcarci znaju da je njihov jezik, odnosno švajcarski dijalekt, težak za učenje. Ali kada se neko potruži da nauči da razume ovaj jezik, svaki kontakt će mu biti veoma olakšan.

Ko posreduje u pronalaženju prevodioca?

Kod težih razgovora preporučujemo da sa sobom povedete kvalifikovanog prevodioca. U pronalaženju prevodioca može da Vam pomogne prevodilačka kancelarija centralne Švajcarske (telefon 041 368 51 51).

Kako da pronađem nove poznanike?

Članstvo u nekom udruženju je dobra mogućnost za uspostavljanje kontakata jer se društveni život u opštinama i kantonu uglavnom odvija u udruženjima.

U mnogim opštinama postoje specijalna udruženja za žene, za roditelje, za omladinu. Razna sportska udruženja omogućavaju korisno korišćenje slobodnog vremena.

Informacije o ponudama udruženja u Vašoj opštini možete dobiti od opštinske uprave.

KomIn, kompetentni centar za integracije, informiše o udruženjima stranih državljana.

Kompetentni centar za integracije: www.kom-in.ch

Integracione ponude u centralnoj Švajcarskoj: www.integration-zentralschweiz.ch

Ženska udruženja: www.frauenbund.ch

Unutrašnje švajcarsko fudbalsko udruženje: www.football.ch

Rimsko-katolička crkva: www.sz.kath.ch

Evangelistička reformisana crkva: www.ref-sz.ch

Jungwacht i Blauring (udruženje za decu): www.jubla.ch

Izviđači: www.pfadischwyz.ch

Hitni slučajevi

Najvažniji telefonski brojevi za hitne slučajeve

Policija: 117

Vatrogasci: 118

Hitna pomoć: 144

U hitnom slučaju bićete zamoljeni da date sledeće informacije:

- Gde se tačno nalazi mesto hitnog slučaja?
- Šta se desilo?
- Kako glasi Vaš pozivni broj?

Ko može da Vam pomogne kod medicinskih problema?

Kod medicinskih problema uvek prvo pozovite svog ličnog lekara. Ukoliko on nije dostupan, obratite se za pomoć na sledeće brojeve:

Region Küssnacht (okrug Küssnacht)	telefon 0840 61 61 61
Region Arth-Goldau (Arth, Steinerberg, Steinen Lauerz)	telefon 0840 71 71 71
Region Schwyz (okrug Gersau i okrug Schwyz bez Alphala, Ober- i Unteriberga)	telefon 0840 31 31 31
Region Einsiedeln (okrug Einsiedeln i Alpthal, Ober- i Unteriberg)	telefon 0840 41 41 41
Region Höfe (okrug Höfe)	telefon 0840 81 81 81
Region March (okrug March)	telefon 0840 51 51 51

Ko može da pomogne kod zubobolje?

U slučaju zubobolje prvo pozovite svog ličnog zubara. Ukoliko on nije dostupan, obratite se za pomoć na sledeće brojeve:

Region Ausserschwyz	telefon 0840 800 810
Region Innerschwyz	telefon 0840 840 810

Ko može da pomogne u slučajevima nasilja u porodici?

Žrtve nasilja u porodici mogu da se obrate savetovalištu za pomoć žrtvama nasilja kantona Schwyz (telefon 0848 82 12 82).

Muškarci koji su upotreбили silu mogu da se obrate stručnom savetovalištu protiv muškog nasilja Luzern (telefon 078 744 88 88), a žene posebnoj službi (telefon 041 819 16 75).

Ko može da pomogne kod ličnih problema?

Kod ličnih problema, dostupan je danju i noću broj telefona 143. Poziv na ovaj broj se ne naplaćuje.

Da se posavetujete možete i u Vašoj parohiji ili kod svoje religiozne zajednice.

Šta da radim kad se razbolim?

U Švajcarskoj je uobičajeno da svako izabere svog ličnog lekara (kućni lekar). Oni su svakako prvi kojima se treba obratiti za pomoć u slučaju bolesti, i u hitnim slučajevima noću ili preko vikenda. Nije uobičajeno da se direktno obraćate bolnicama.

Ko plaća troškove zdravstvene pomoći i lečenja?

Svaka osoba sa prebivalištem u Švajcarskoj mora u roku od tri meseca po dolasku u Švajcarsku da zaključi ugovor sa nekim fondom zdravstvenog osiguranja (pogledati „Socijalno osiguranje“). Osiguranje je lično. Odrasle osobe moraju same da preduzmu potrebne korake za prijavu na neki fond zdravstvenog osiguranja po svom izboru. Deca takođe moraju da se osiguraju, najkasnije u roku od tri meseca po rođenju.

Svi osiguranici plaćaju individualnu premiju koja ne zavisi od visine prihoda, već od osiguranika, mesta stanovanja ili oblika zdravstvenog osiguranja.

Osiguranje plaća troškove lečenja bolesti, porodiljstva kao i lečenja posledica nezgode, ukoliko ovi troškovi nisu pokriveni posebnim osiguranjem za slučaj nezgode.

Preuzimaju se troškovi ambulantnog tretmana i bolničkog lečenja, kao i troškovi lekova koje je prepisao lekar. Osiguranici plaćaju participaciju i franšize.

Država plaća za osiguranike sa ograničenim primanjima, i to u obliku umanjenja iznosa premije zdravstvenog osiguranja.

Ko plaća troškove nezgode?

Svako ko je zaposlen najmanje dvanaest sati nedeljno, obavezno je osiguran i od nezgoda van radnog mesta. U tom slučaju nije potrebno da se zdravstvenom fondu uplaćuje i osiguranje od nezgode.

Gde mogu da dobijem svoje lekove?

Veliki broj lekova može da se kupi u drogerijama i apotekama. Lekovi koji se izdaju samo na recept, mogu da se dobiju direktno od lekara koji ih je prepisao ili u apoteci.

Ko plaća troškove zubara?

Troškove zubara mora svako za sebe da plati. Moguće je zaključiti posebno osiguranje za pokrivanje ove vrste troškova.

Ko neguje bolesnike kod kuće?

Bolesnici kojima je potrebna kućna nega, mogu da koriste usluge Spitexa – bolničke eksterne nege bolesnika. Više informacija o ovome možete dobiti od svog lekara ili u bolnici.

Venčanje, rođenje i smrt

Šta je potrebno uraditi pre venčanja?

Nadležan matični ured Vašem mestu boravka daje budućim bračnim parovima sve informacije o potrebnoj dokumentaciji i organizuje civilno venčanje.

Oni koji dodatno žele religioznu ceremoniju, moraju da je organizuju zajedno sa svojom verskom zajednicom.

Gde da prijavim rođenje deteta?

Rođenje deteta se prijavljuje matičnom uredu u mestu stanovanja. Pri tome je potrebna prijava rođenja koju popunjava bolnica ili babica, ukoliko bolnica isti nije direktno prosledila matičnom uredu.

Ukoliko roditelji žele religioznu ceremoniju, mogu da je organizuju preko svoje verske zajednice.

Šta raditi kod smrtnog slučaja?

U slučaju smrti, potrebno je da lekar popuni umrlicu.

Zatim je potrebno pozvati pogrebni zavod koji organizuje smeštanje preminule osobe u sanduk i odvoženje do kapele na groblju ili krematorijumu. Po želji, pogrebni zavodi preuzimaju i prevoz umrlih u inostranstvo. Troškove pogrebnog zavoda plaćaju naslednici preminule osobe.

Smrtni slučajevi se prijavljuju Matičnom uredu u mestu nastupanja smrti ili opštinskoj kancelariji. Pri tome je potrebno doneti:

- umrlicu (ukoliko lekar istu nije direktno prosledio)
- porodičnu knjižicu (Familienbüchlein) ili krštenicu, ukoliko postoji
- privremeno ili stalno odobrenje nastanjanja.

U opštinskom uredu možete dobiti informacije o mogućnostima pogreba i svim ostalim koracima. Ukoliko se želi religiozna ceremonija, potrebno je da sa ista samostalno organizuje sa odgovarajućom verskom zajednicom.

Ne postoje specijalna groblja za nehrišćanske verske zajednice.

Deca

Gde majke i očevi mogu da se posavetuju?

Osoblje porodiljskog odeljenja, po želji, prosleđuje informacije savetovalištim za majke i očeve u Vašoj opštini stanovanja. Po izlasku iz bolnice, savetovalište Vas kontaktira telefonom i nudi Vam kućnu posetu prilikom koje, u individualnom vremenskom okviru, možete da rešite svoja, pitanja i potrebe.

Savetovalište za majke i očeve pruža neophodne savete i prati Vas na Vašem zadatku odgajanja beba i male dece, pruža savetodavnu pomoć kod problema sa dojenjem i zajedno s Vama procenjuje razvoj Vaše bebe i malog deteta, dogovara s Vama individualno prilagođenu ishranu vašeg deteta, može da Vas podrži prilikom nege zdravog ili bolesnog deteta i razgovara sa Vama o svakodnevnim pitanjima nege i vaspitanja.

Bračno i porodično savetovalište

Za pitanja vezana za partnerstvo, brak, porodicu, planiranje porodice, trudnoću, kao i rastavu i razvod, možete da se posavetujete u bračnom i porodičnom savetovalištu u Goldau (telefon 041 859 17 37) i u Pfäffikonu (telefon 055 410 46 44).

Ko se brine o deci?

U Švajcarskoj brigu o deci preuzimaju roditelji. U velikom broju opština postoji ponuda čuvanja dece na privatnoj osnovi (nekoliko sati, pola dana ili ceo dan). Više informacija o ovome možete dobiti u opštinskoj upravi.

Gde se mogu nabaviti povoljna odeća, igračke i nameštaj?

U nekim opštinama se redovno organizuju berze dečije odeće. I Brockenhäuser (prodavnice korišćenih stvari) nude mogućnost nabavke povoljne odeće, igračaka i nameštaja: Na primer, neka od njih se nalaze u Brunnenu (Kirchenriedweg 1), u Einsiedelnu (Klostermühlestrasse 2) ili u Siebnenu (Zürcherstrasse 29).

Savetovalište za majke i očeve: www.spitexsz.ch

Bračno i porodično savetovalište: www.spd.ch

Ponude brige o deci (čuvanja): www.spielgruppe.ch/verzeichnis

www.familienschwyz.ch

www.sz.ch/kinderbetreuung

Posrednički servis za dnevni boravak dece (Tagespflegefamilien): www.tagesfamilien.ch

Berze dečije odeće: www.kindex.ch

Škole i obrazovanje

Koje škole postoje?

Sva deca prvo moraju godinu dana da idu u obdanište a zatim da šest godina pohađaju primarnu školu. Zatim sledi prelaz na sekundarni nivo I (ranije viši nivo). Ovaj nivo traje tri godine i u okruzima se vodi kao Mittelpunktschule (MPS) (srednja škola).

Javna narodna škola je besplatna. Postoji mogućnost slanja dece u akreditovane privatne škole. Školarinu u ovim školama plaćaju roditelji.

Koliko dugo traje školska obaveza?

Školska obaveza iznosi ukupno deset godina.

Školska godina na svim nivoima počinje sredinom avgusta i završava se početkom jula. Termin za školski raspust je obavezujući. Izostanak iz škole u drugim periodima u tu svrhu nije dozvoljen.

Ko može da pomogne kada je mom detetu potrebna pomoć u školi?

Deci kojoj učenje teško pada, škola nudi različite mere podrške, kao što su na primer dodatna predavanja nemačkog jezika. Informacije se mogu dobiti od nastavnika u školama.

Ko će da mi odgovori na moja pitanja?

Nastavno osoblje Vam je uvek na raspolaganju da odgovori na sva pitanja i brige. Ukoliko se u direktnom razgovoru između nastavnog osoblja i roditelja ne postigne jasno rešenje problema, možete se obratiti školskoj upravi.

Šta se očekuje od roditelja?

Nastavno osoblje redovno poziva roditelje na večernje roditeljske sastanke. Očekuje se da bar jedan roditelj prisustvuje ovim sastancima. Nastavno osoblje može da pozove roditelje i na lični razgovor. Ukoliko imate problema sa razumevanjem jezika, preporučuje se da povedete sa sobom prevodioca.

Koje mogućnosti imaju mladi po završetku obaveznog školovanja?

U Švajcarskoj, većina mladih po završetku obaveznog školovanja završava praktičnu nastavu (Lehre), (stručno osnovno obrazovanje). Tom prilikom mladi stižu praktično obrazovanje u preduzeću koje se bavi izabranom profesijom i istovremeno pohađaju nastavu u stručnim školama. Po pravilu obrazovanje traje 2–4 godine.

Gimnazije se nalaze u dve Kantonalne škole i tri privatne škole. Gimnazijsko obrazovanje se završava maturom.

Trgovačka srednja škola (HMS) postoji u kantonalnoj školi Kollegium Schwyz KKS, a srednja stručna škola (FMS) u Theresianum Ingenbohl.

Savetovanje i podrška u vezi sa izborom profesije i traženjem mesta za praktično obrazovanje, nude profesionalni info-centri BIZ.

Za mlade koji nakon obaveznog školovanja ne pronađu mesto za praktično obrazovanje, postoje različite ponude za premošćavanje ovog perioda.

Koje mogućnosti postoje za finansiranje obrazovanja?

Obrazovanje po završetku obaveznog školovanja, po pravilu finansiraju roditelji. Ukoliko roditelji to nisu u stanju, može se podneti zahtev za stipendiju.

Kako odrasle osobe mogu da se usavršavaju?

Razne veće i manje institucije u kantonu Schwyz nude mogućnosti za obrazovanje odraslih osoba.

Škole: www.sz.ch/volksschulen
www.sz.ch/mittelschule

Savetovalište za izbor profesije: www.sz.ch/berufsberatung

Kako doći do posla i obrazovanja u Švicarskoj: www.berufsberatung.ch/dyn/8188.aspx
Ponude za premošćavanje: www.sz.ch/Berufsbildung > Berufsvorbereitung, Brückenangebote

Stipendije: www.sz.ch/stipendien

Obrazovanje odraslih: www.sz.ch/Berufsbildung > Höhere Berufsbildung, Weiterbildung

Posao

Koja su prava i obaveze poslodavaca i zaposlenih?

Da bi u Švajcarskoj moglo da se zaposli, pored boravišne dozvole, neophodna je radna dozvola. U zavisnosti od državljanstva, važe različite odredbe.

Prava i obaveze poslodavaca i zaposlenih utvrđuju se radnim ugovorom. U njemu je regulisano i nedeljno radno vreme. Prosečno nedeljno radno vreme iznosi okruglo 42 sata, ali može da se razlikuje, u zavisnosti od branše.

Po pravilu radni odnos počinje sa probnim radom. Probni rad sme da traje maksimalno tri meseca. Za vreme probnog rada važe prilično kratki otkazni rokovi. Po isteku probnog rada, radni ugovor, uz pridržavanje otkaznog roka koji je utvrđen ugovorom, može da se prekine.

Za zaposlene preko preduzeća koja se bave posredovanjem zaposlenih, važe specijalne odredbe.

Zakonom utvrđeno minimalno pravo na godišnji odmor iznosi četiri nedelje. Do napunjene 20. godine starosti, ovaj period iznosi pet nedelja.

Žene koje su zaposlene ili se bave samostalnom delatnošću, imaju pravo na trudničko bolovanje u trajanju od najmanje 14 nedelja.

Koliku platu mogu da očekujem?

U Švajcarskoj ne postoji zakonom propisana minimalna plata. Po pravilu, dogovori o visini plate su individualni, i ugovaraju se između poslodavaca i radnika. U malom broju branši, na primer u ugostiteljstvu, zaključuju se kolektivni ugovori.

Iznos plate dogovoren prilikom zaključivanja ugovora je bruto iznos zarade. Od toga se odbijaju obavezni socijalni doprinosi:

Starosno i nasledno osiguranje (Alters- und Hinterlassenversicherung, AHV)

Invalidsko osiguranje (Invalidenversicherung, IV)

Doprinosi na zaradu (Erwerbersatzordnung, EO)

Doprinosi za nezaposlene (Arbeitslosenversicherung, ALV)

Osiguranje od nezgoda (Unfallversicherung, UVG)

Osiguranje od nezgode na radu (Betriebsunfallversicherung, BU)

Osiguranje od nezgode van radnog mesta (Nichtbetriebsunfallversicherung, NBU)

Penzioni fond (Pensionskasse, BVG).

Za odbitke za doprinosi za nezaposlene i za penzioni fond postoje utvrđene granične vrednosti primanja.

U zavisnosti od ugovora, mogu se odbijati dodatni doprinosi za osiguranje u danima bolovanja ili doprinos za sindikat.

Poslodavci uplaćuju doprinose u istoj visini u fondove navedenih institucija socijalnog osiguranja (sa izuzetkom osiguranja od nezgode van radnog mesta).

Ko priznaje moje strane diplome?

Poslodavci u Švajcarskoj veoma visoko vrednuju diplome i potvrde o radnom iskustvu.

Generalno, za procenu vrednosti u celoj oblasti stručnog obrazovanja i stručnih visokih škola, nadležno je ministarstvo za stručno obrazovanje i tehnologiju BBT. Druge nadležnosti postoje za univerzitetsko obrazovanje (Konferencija rektora švajcarskih univerziteta), neakademske profesije u zdravstvu (Švajcarski Crveni krst), akademske profesije u zdravstvu (Ministarstvo zdravlja) i obrazovanje u oblasti vaspitanja (Švajcarska konferencija kantonalnih direktora u oblasti vaspitanja).

Da li mogu da osnujem preduzeće?

Kantonalno unapređenje privrede (telefon 041 819 16 34) daje informacije o mogućnostima osnivanja preduzeća u Švajcarskoj.

Šta raditi u slučaju nezaposlenosti?

Ukoliko ste dobili otkaz na radno mesto, prvo proverite da li se pridržavao predviđeni otkazni rok.

Svakako se preporučuje da se već za vreme otkaznog roka, prijavite nadležnom regionalnom centru tržišta rada (regionales Arbeitsvermittlungszentrum, RAV) kako bi Vam pomogli u traženju novog radnog mesta. Već za vreme otkaznog roka pokušajte da pronađete novo radno mesto i čuvajte prijave na konkurse.

Lična poznanstva mogu da budu od velike pomoći prilikom traženja zaposlenja. Dakle, nemojte se ustručavati da iskoristite svoje privatne i poslovne kontakte.

U švajcarskoj se konkursi za radna mesta uglavnom objavljuju u posebnim dodacima većih regionalnih dnevnih novina. I na internetu mogu da se pronađu ponude za posao.

Svi nesamostalni delatnici u Švajcarskoj koji još nisu dostigli starost potrebnu za penziju, obavezno su osigurani za slučaj nezaposlenosti. Da bi osiguranik imao pravo na naknadu za nezaposlene, potrebno je da je bio zaposlen tokom poslednje dve godine najmanje dvanaest meseci, da stanuje u Švajcarskoj, poseduje radnu dozvolu i da se, pre svega, i sam aktivno trudi da nađe novo radno mesto.

Sporazumom o otpremnini zaposlenih, uračunavaju se i periodi uplaćivanja doprinosa i nekoj od zemalja članica EU / EFTA.

Da biste imali pravo na naknadu za nezaposlene, morate se najkasnije prvog dana Vaše nezaposlenosti prijaviti nadležnom tržištu rada RAV. Dodatne informacije o koracima koje treba da preduzmete, dobićete prilikom prijave.

Tržište rada: www.sz.ch/arbeit

Privredno a komora: www.schwyz-wirtschaft.ch

Savetovalište za izbor profesije: www.berufsberatung.ch/dyn/8188.aspx

Ministarstvo za stručno obrazovanje i tehnologiju: www.bbt.admin.ch

Konferencija rektora švajcarskih univerziteta: www.crus.ch

Švajcarski Crveni krst: www.srk.ch

Ministarstvo zdravlja: www.bag.admin.ch

Švajcarska konferencija kantonalnih direktora u oblasti vaspitanja: www.edk.ch

Regionalni centar tržišta rada RAV: www.treffpunkt-arbeit.ch

Porezi

Koji porezi moraju da se plaćaju?

Kanton, okruzi, opštine i crkvena zajednica oporezuju primanja i imovinu osoba sa prebivalištem u kanonu Schwyz. Dodatno se plaća direktan savezni porez koji utvrđuje konfederacija.

Kako se oporezuje?

Zaposlenim stranim državljanima bez stalne dozvole boravka su obavezni na plaćanje izvornog poreza. Ovaj porez odbija poslodavac direktno od plate. Takođe se oporezuju i naknade dobijene od osiguranja koje se dobijaju umesto plate, na primer, naknada za nezaposlene.

Osobe koje su dobile odobrenje za nastanjivanje ili su u braku sa osobom koja poseduje švajcarsko građansko pravo ili odobrenje za nastanjivanje, oporezuju se regularno. U tu svrhu se popunjava poreska prijava. Porez se obračunava i plaća svake godine. Opštine su nadležne za slanje poreskih prijava, kao i za naplatu kantonalnog, okružnog, opštinskog i crkvenog poreza. Direktan savezni porez obračunava i naplaćuje posebna institucija za naplatu ovog poreza.

Kako se utvrđuje izvorni porez?

Izvorni porez obuhvaća kako kantonalni, okružni, opštinski, tako i direktini i savezni porez. Pripadnici rimsko-katoličke ili evangelističke reformisane crkve oporezuju se crkvenim porezom po određenoj tarifi, za sve ostale utvrđena je tarifa oporezivanja bez crkvenog poreza. U tarifi izvornog poreza uračunato je socijalno osiguranje, poslovni troškovi, štednja kao i mogući socijalni doprinosi. Odbici koji nisu uzeti u obzir u tarifama (ulaganja u penzioni fond Säule 3a, kupovina godina staža, troškovi izdržavanja, kamate na dugovanja, troškovi lečenja koji prevazilaze iznos participacije i dobrovoljni prilozi isključivo švajcarskim humanitarnim organizacijama) mogu de sa odbiju od poreske osnovice do 31. marta naredne godine što utiče na korekciju iznosa poreza koji se odbija direktno od zarade.

Šta je, osim toga, potrebno uzeti u obzir?

Osobe koje su obavezne za porez na prirodne izvore, u obavezi su:

- da neizostavno prijave poslodavcu i matičnom uredu opštinske uprave sve promene ličnog statusa (na primer venčanje, razvod braka, promena adrese).
- da prijave kantonalnoj poreskoj upravi prihode koji ne podležu izvornom porezu (prihode od imovine, naknade za izdržavanje, itd.) ili imovinu koja podleže oporezivanju.
- da kantonalnoj poreskoj upravi daju sve neophodne informacije.

Socijalna sigurnost

Koje principe sledi sistem socijalnog osiguranja?

Socijalno osiguranje obezbeđuje delimično ublažavanje finansijskih problema koji su posledica starosti, invaliditeta, smrti roditelja i bračnog partnera. Osim toga, zaposlenima se isplaćuje i dečiji dodatak kao i troškovi trudničkog bolovanja.

Socijalno osiguranje se finansira od doprinosa koje uplaćuju osiguranici, poslodavci i država.

Zahtevi za isplatu podnose se nadležnim osiguravajućim fondovima (zdravstveno osiguranje ili osiguranje od nezgode, AHV-starosni fond, invalidski fond penzioni fond, fond za nezaposlene).

Kako je rešeno pitanje osiguranja za starost, invaliditet ili smrt?

Osiguravajući sistem Švajcarske zasniva se na tri stuba: državno (Erste Säule – prvi stub), profesionalno (Zweite Säule – drugi stub) i privatno osiguranje (Dritte Säule – treći stub). Cilj ova tri stuba je obezbeđivanje uobičajenog životnog standarda u starosti, u slučaju invaliditeta ili smrti, za sebe i svoje naslednike.

Starosno i nasledno osiguranje AHV i invalidsko osiguranje IV (prvi stub)

Osobe sa prebivalištem i zaposlenjem u Švajcarskoj su obavezno osigurane u starosnom i naslednom osiguranju AHV i invalidskom osiguranju IV. Doprinosi za AHV i IV odbijaju se direktno od plate.

Na starosnu penziju imaju pravo muškarci koji su navršili 65. a žene 64. godinu života.

Pravo na invalidsku penziju imaju osobe koje, usled bolesti ili posledica nezgode, nisu radno sposobne najmanje 40 %.

Udovice i udovci dobijaju penziju kada imaju zajedničku decu ili kada je udovica navršila 45. godinu života i bila u braku sa preminulim partnerom najmanje pet godina. Penziju za siročad dobijaju deca preminule osobe do svoje 18. godine života ili kada završe školovanje, ali najkasnije do navršene 25. godine života.

Penzioni fond (drugi stub)

Starosno osiguranje drugog stepena dopunjuje AHV/IV osiguranje. Svi zaposleni koji su već osigurani po osnovu prvog stepena i zarađuju više od Fr. 20520.– na godišnjem nivou, podležu obaveznom osiguranju.

Privatno osiguranje (treći stub)

Privatno osiguranje treba da omogući životni standard po individualnoj želji osiguranika. Privatna osiguranja dodatno nude mogućnost samoosiguranja.

Ko dobija naknadu za vreme trudničkog bolovanja?

Naknadu za trudničko bolovanje dobijaju žene koje su pre porođaja bile AHV osigurane najmanje u trajanju od 9 meseci i u tom periodu najmanje pet meseci bile sposobne za rad. Naknada se isplaćuje u periodu od 14 nedelja nakon porođaja.

Koji porodični učinci postoje?

Porodičnim dodatkom se pokriva jedan deo finansijskih troškova porodice. Porodični dodatak se sastoji od jednokratne naknade pri rođenju deteta u iznosu od Fr. 1000.– i mesečnog dečijeg dodatka u iznosu od Fr. 200.–. Za omladinu i mlade odrasle osobe koje se školuju, mesečno se isplaćuje dodatak za obrazovanje u iznosu od Fr. 250.–. Ovi dodaci se u većini slučajeva finansiraju od strane poslodavca.

Za porodične dodatke važeće su odredbe mesta u kojem je lice zaposleno. Prijava i isplata se sprovodi preko poslodavca.

Ko može da pomogne kod nezaposlenosti?

Pogledati „Posao“

Koja zdravstvena osiguranja postoje?

U Švajcarskoj je zdravstveno osiguranje obavezno za celokupno stanovništvo (pogledati i tačku „Zdravlje“). Osobe koje podležu obavezi osiguravanja moraju da se osiguraju kod nekog od švajcarskih fondova zdravstvenog osiguranja na posledice bolesti. Ovo generalno važi i za sve strane državljane koji borave u Švajcarskoj duže od tri meseca ili su zaposleni u Švajcarskoj.

Osobe sa ograničenim boravkom u Švajcarskoj kao i zaposleni u predstavništvima i učesnici programa obrazovanja i usavršavanja, studenti, praktikanti ili stažisti, mogu da podnesu zahtev za oslobađanje od zakonske obaveze zdravstvenog osiguranja ukoliko raspolažu osiguranjem za lečenje u Švajcarskoj koje najmanje odgovara uslugama koje nudi KVG. Zahtevi za oslobađanje od obaveze osiguranja podnose se matičnom uredu opštinska uprava.

Religija

Da li mogu da ispoljavam i upražnjavam svoju religiju?

U Švajcarskoj važi sloboda veroispovesti. Svaki čovek je slobodan da odabere svoju veru i da živi u skladu s njom.

Većina stanovnika kantona Schwyz je rimsko-katoličke religije. Okruglo 13 % pripadaju evangelističkoj reformisanoj crkvi. Ali, zastupljene su i brojne druge verske zajednice.

Rimsko-katolička parohija se nalazi u svakoj opštini. Informacije o mogućnostima uspostavljanja kontakta na stranim jezicima daje Migratio (telefon 041 210 03 47).

Evangelistička reformisana crkva postoji u Arth-Goldau-u, Brunnenu, Einsiedelnu, Pfäffikonu, Küssnachtu i Lachenu.

Informacije o mogućnostima uspostavljanja kontakta sa drugim verskim zajednicama mogu se dobiti u KomIn-u (telefon 055 410 28 55).

Rimsko-katolička i evangelistička reformisana crkva, shodno državnom zakonodavstvu o porezima, mogu da naplaćuju porez od svojih pripadnika.

Koji praznici se slave u kantonu Schwyz?

U kantonu Schwyz slave se sledeći praznici:

- 1. januar (Nova godina)
- 6. januar (Sveta tri kralja)
- 19. mart (Sveti Jozef)
- Veliki petak
- Uskrs
- Uskršnji ponedeljak
- Hristovo uspenije
- Duhovna nedelja
- Duhovni ponedeljak
- Korpus Kristi (telo Hristovo)
- 1. avgust (državni praznik)
- 15. avgust (Uspenije Presvete Bogorodice)
- Švajcarski dan zahvalnosti, pokajanja i molitve
- 1. novembar (Svi sveti)
- 8. decembar (Vavedenje presvete Bogorodice)
- 25. decembar (Božić)
- 26. decembar (Roždestvo Hristovo)

Mnoge opštine slave dodatne, komunalne praznike.

U danima praznika zatvorena je većina preduzeća i prodavnica kao i administrativnih uprava. Deca ne idu u školu.

Kultura i zabava

Kako da provedemo svoje slobodno vreme?

Raznovrsna prirodna bogatstva kantona, sa svojim jezerima, planinama i močvarnim oblastima, pružaju mnogobrojne mogućnosti zabave.

U kantonu Schwyz postoji veliki broj sportskih udruženja. Više informacija možete dobiti u opštinskoj upravi.

U većini opština nalaze se biblioteke otvorene za javnost. Informacije se mogu dobiti u opštinskoj upravi.

U kantonalnoj biblioteci u Schwyzu (Rickenbachstrasse 24, Schwyz) na raspolaganju je 26000 knjiga iz svih stručnih oblasti i beletristike, kao i audio kasete, CD, CD-ROM i DVD za decu, omladinu i odrasle.

U nekim opštinama postoje i Ludoteke. U njima odrasli i deca mogu da iznajmljuju društvene igre i igračke.

Kakva je kulturna ponuda kantona Schwyz?

U kantonu Schwyz, kulturna ponuda se odvija uglavnom u opštinama. Najvažniji narodni običaji su:

- Fasnacht (početkom godine)
- Chilbi (u jesen)
- Sennenchilbi (u jesen, početkom godine)
- Klausjagen (u decembru)

U mnogim opštinama, lokalna udruženja redovno organizuju pozorišne predstave, koncerte i kulturne priredbe.

Neke opštine imaju i svoje lokalne muzeje. Veći muzeji su Bundesbriefmuseum (muzej saveznih ustava i stare državne dokumentacije) i forum švajcarske istorije u Schwyzu. U Einsiedelnu se nalaze razne izložbe koje se odnose na hodočašća, kao i biblioteka Werner Oechslin (izvorna dokumentacija o teoriji arhitekture i srodnih oblasti) Izložbe se redovno organizuju i u Seedamm kulturnom centru u Pfäffikonu.

Mogućnosti zabave: www.schwyz-tourismus.ch

Kantonalna biblioteka: www.sz.ch/kantonsbibliothek

Ludoteke: www.ludo.ch

Kultura i običaji: www.schwyzkultur.ch i www.schwyz-tourismus.ch

Muzeji: www.museums.ch

Mobilnost

Kako da budem mobilan i bez auta?

Švajcarska raspolaže najgušćom mrežom javnog saobraćaja širom sveta. Vozovi i autobusi saobraćaju u jednočasovnom ili polučasovnom taktu, a nekad i češće.

Sa Halbtax-pretplatom za javni saobraćaj mogu se koristiti usluge železnice, autobusa i brodova u celoj zemlji pri čemu se plaća samo polovina uobičajene cene. Uz porodični popust sa „Junior Kartom“, deca do 16 godina mogu besplatno da se voze sa jednim od roditelja.

Vozne karte i povlastice, kao i Halbtax-pretplata i Juniorkarte, mogu se dobiti na šalterima železničkih stanica ili se naručiti na internet adresi www.sbb.ch.

„Mobility Car-Sharing“ nudi u preko 1000 mesta u Švajcarskoj mogućnost korišćenja automobila bez potrebe da se postane njihov vlasnik.

O čemu vozači automobila treba da vode računa?

Vozači automobila mogu u Švajcarskoj da koriste vozačku dozvolu dobijenu u inostranstvu za sve kategorije koje su unete u njihovu dozvolu, samo prvih dvanaest meseci svog boravka u Švajcarskoj. Pri tom moraju da imaju napunjenih 18. godina (važi za motore, automobile i kamione).

Pre isteka ovog roka, inostrana dozvola mora da se zameni za švajcarsku, a to se radi u saobraćajnoj upravi kantona Schwyz.

Saobraćajne uprave se nalaze u Schwyzu (Schlagstrasse 82) i Pfäffikonu (Gwattstrasse 3).

Za podnošenje zahteva, potrebna Vam je sledeća dokumentacija:

- u potpunosti ispunjen i potpisan obrazac zahteva
- boravišna dozvola ili odobrenje nastanijavanja
- potvrda o prebivalištu
- originalna inostrana vozačka dozvola
- dve aktuelne fotografije (kao za pasoš)
- atest očnog lekara

Vlasnici vozačkih dozvola iz zemalja članica EU / EFTA, kao i državljani Australije/Novog Zelanda, Kanade/SAD-a, Južne Koreje i Tajvana, oslobođeni su probne vožnje, koja je inače uobičajena.

Ukoliko u Švajcarsku uvezete automobil, morate se obavezno prijaviti carini.

Putna mreža, povlastice, pretplate: www.sbb.ch
Vozni plan pojedinačnih linija: www.fahrplanfelder.ch
Tarife u kantonu Schwyz: www.tvsz.ch
i za oblasti van kantona Schwyz: www.zvv.ch
Car-sharing: www.mobility.ch

Saobraćajna uprava (vozačke dozvole): www.sz.ch/Verkehrsamt > Führerzulassung > Merkblätter
Saobraćajna uprava (saobraćajne dozvole): www.sz.ch/Verkehrsamt > Fahrzeugzulassung > Merkblätter

Korisne adrese

Savetovalište za integraciona pitanja

KomIn Kompetenzzentrum für Integration
Bahnhofstrasse 1 (od oktobra 2009 Centralstrasse 18)
6410 Goldau
telefon 055 410 28 55
www.kom-in.ch

Schindellegistrasse 1
8808 Pfäffikon
telefon 055 410 28 55
www.kom-in.ch

Posrednički servis prevodilaca

Dolmetschdienst Zentralschweiz
telefon 041 368 51 51

www.dolmetschdienst.ch

Integracione ponude

www.integration-zentralschweiz.ch

Privredno unapređenje

Amt für Wirtschaft
Bahnhofstrasse 15
6431 Schwyz
telefon 041 819 16 34

www.schwyz-wirtschaft.ch

Poslovni info-centar BIZ

Berufsinformationszentrum BIZ
Huobstrasse 9
8808 Pfäffikon
telefon 055 417 88 99

Parkstrasse 25
6410 Goldau
telefon 041 859 14 44

Paracelsuspark 3
8840 Einsiedeln
telefon 055 412 33 49
www.sz.ch/berufsberatung

Porodično i bračno savetovalište

Fachstelle für Paar- und Familienberatung
Centralstrasse 5d
6410 Goldau
telefon 041 859 17 37

Oberdorfstrasse 2
8808 Pfäffikon
telefon 055 410 46 44

www.spd.ch

Info-centar i savetovalište za žene

Informations- und Beratungsstelle für Frauen
Schlössliweg 1
8853 Lachen
telefon 0800 00 30 30

www.ibf-schwyz.ch

Savetovalište za lične i finansijske probleme

U slučaju ličnih i finansijskih problema možete da se obratite socijalnoj službi opštine. Opština može takođe da posreduje u materijalnoj pomoći, na primer povoljnijom nabavkom namirnica. Informacije o nadležnoj službi mogu se dobiti u opštinskoj upravi.

Pravne napomene

Ova publikacija je informativnog karaktera. Iz nje ne mogu da se izvedu prava i da se poziva na nju. Iako vodimo računa da informacije budu korektne, ne možemo da preuzmemo odgovornost za tačnost, pouzdanost i potpunost. Sadržaj ove publikacije može da se promeni bez prethodne najave. Ne preuzimamo odgovornost za njen sadržaj i ponuđene usluge navedenih internet prezentacija. Poseta tim stranicama je na sopstveni rizik korisnika.

Impresum

Izdavač:

Volkswirtschaftsdepartement
Kanton Schwyz
Postfach
6431 Schwyz
www.sz.ch

Oblikovanje i štampa:

ea Druck + Verlag AG, Einsiedeln

Slikovni dokazi:

Fotolia, www.fotolia.de

© 2009

Volkswirtschaftsdepartement Kanton Schwyz
Kopije i citati dozvoljeni uz navođenje podataka izvora.